

มคอ. ๓ รายละเอียดของรายวิชา

SP ๑๐๑

บาลีไวยากรณ์ ๑

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
วิทยาเขต/คณะ/สาขาวิชา	วิทยาเขตขอนแก่น/พุทธศาสตร์ /พระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา SP ๑๐๑ บาลีไวยากรณ์ ๑ (Pali Gramma I)
๒. จำนวนหน่วยกิต ๒ หน่วยกิต ๒ (๒-๐-๔)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา/ เป็นวิชาภาษาบาลีเสริม
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน พระมหาภริรัฐกรณ์ อัสมาลี/ ดร.อดุลย์ หลานวงศ์
๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาที่ ๑ / ชั้นปีที่ ๑
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี) ไม่มี
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี) ไม่มี
๘. สถานที่เรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น อาคาร ๑๐๐ ปี สมเด็จพระพุทธาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) ๓๐ หมู่ ๑ ต.โคกสี อ.เมือง จ.ขอนแก่น
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด พฤษภาคม ๒๕๖๓

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา ๑. เพื่อให้บัณฑิตสามารถเขียนและอ่านภาษาบาลีได้ถูกต้อง ๒. เพื่อให้บัณฑิตสามารถออกเสียงภาษาบาลีได้ถูกต้อง ๓. เพื่อให้บัณฑิตรู้ตัวสัทสัทและการต่ออักษรประเภทต่าง ๆ
๒. วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ในการการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา เพื่อเพิ่มเติมเนื้อหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อมูล เพื่อการบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ โดยอาศัยการประเมินจาก ผู้เรียน และคณาจารย์เข้าสู่ขบวนการสอนโดย E-Learning

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา ศึกษาอักษรวิธี วิธีอ่านภาษาบาลีตามหลักสมัญญาธิฐาน และสนธิ ฐานกรณ์ การออกเสียง พยัญชนะสังโยค และการต่ออักษรด้วยสนธิกริโยปกรณ์ต่าง ๆ			
๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์	การสอนเสริมเฉพาะรายที่ต้องการ	การฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม ไม่มี	ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์
๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล - อาจารย์ประจำวิชา ให้คำปรึกษาผ่านโปรแกรมโทรศัพท์มือถือ (Line) - มุมแนะนำคณะพุทธศาสตร์ ห้อง ๒๑๐ ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ สมเด็จพระพุทธมาจารย์ (อจ อาสภมหาเถร) - อาจารย์ประจำวิชา จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ - ตั้งแต่ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๑.๐๐ น. ณ ห้องคณะพุทธศาสตร์ ห้อง ๒๑๐ ชั้น ๒ อาคาร ๑๐๐ สมเด็จพระพุทธมาจารย์ (อจ อาสภมหาเถร) (เฉพาะรายที่ต้องการ) - อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์คณะพุทธศาสตร์			

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

๑. คุณธรรม จริยธรรม	
๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา ๑. นิสิตมีความรับผิดชอบต่อภาษาบาลีในฐานะเป็นภาษาจารึกคำสอนในพระพุทธศาสนา ๒. นิสิตเห็นคุณค่าของการพัฒนาปัญญาทางด้านภาษาบาลี	
๑.๒ วิธีการสอน สอดแทรกการยกตัวอย่างประกอบเข้าไปในเนื้อหา เชื่อมโยงประเด็นเข้าสู่คุณธรรม จริยธรรม ตรงต่อเวลาต่อการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ รับผิดชอบในการงานที่มอบหมาย พร้อมทั้งให้มีความซื่อสัตย์ในการสอบ	
๑.๓ วิธีการประเมินผล เข้าเรียนตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกำหนดของอาจารย์ผู้สอน ไม่ทุจริตในการสอบ	
๒. ความรู้	
๒.๑ ความรู้ที่ต้องได้รับ ๑. เพื่อให้ นิสิตสามารถเขียนและอ่านภาษาบาลีได้ถูกต้อง ๒. เพื่อให้ นิสิตสามารถออกเสียงภาษาบาลีได้ถูกต้อง ๓. เพื่อให้ นิสิตรู้ตัวสังโยคและการต่ออักษรประเภทต่าง ๆ	
๒.๒ วิธีการสอน บรรยาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบ มีความคิดวิเคราะห์ถาม-ตอบในชั้นเรียน สามารถไปค้นคว้าเพิ่มเติม และ	

จัดทำรายงานเสนอในชั้นเรียน
๒.๓ วิธีการประเมินผล ทดสอบโดยข้อเขียน ประเมินจากผลของงานที่ได้รับมอบหมาย ประเมินจากการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน
๓. ทักษะทางปัญญา
๓.๑ ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา ความสามารถในการคิดและหาเหตุผลอย่างเป็นระบบ ความสามารถในการประยุกต์ความรู้ในวิชานี้เพื่อรู้ตัว สังโยค และการต่ออักษรประเภทต่าง ๆ และอ่านออกเสียงภาษาบาลีได้ถูกต้อง
๓.๒ วิธีการสอน ฝึกให้วิเคราะห์ ค้นคว้าข้อมูล จากฐานข้อมูล เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านคัมภีร์มาเสนอแนะแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน
๓.๓ วิธีการประเมินผล ทดสอบโดยข้อเขียน สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม การอภิปรายนำเสนอรายงาน เสนอความคิดเห็น
๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
๔.๑ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา มอบหมายงานเป็นกลุ่มโดยมีผู้นำกลุ่ม และสมาชิก โดยมีการปรับเปลี่ยนความรับผิดชอบเพื่อพัฒนาการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบและรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง
๔.๒ วิธีการสอน ๑. ให้นักศึกษาตอบแบบประเมินผลทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ๒. ศึกษาคำอธิบายหลักไวยากรณ์และแบบฝึกหัด ๓. มอบหมายงานแบบฝึกหัด ๔. มอบงานให้พระนิสิตศึกษาค้นคว้าแล้วนำมาอภิปราย ๕. ให้พระนิสิตร่วมกิจกรรมด้วยการซักถาม
๔.๓ วิธีการประเมินผล ประเมินจากการมีส่วนร่วม มีการทำงานเป็นทีม พร้อมทั้งผลงานและโครงงานมานำเสนอ
๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา งานมอบหมายที่ต้องใช้ทักษะในการวิเคราะห์ โดยการใช้การสื่อสารเชิงปริมาณ และคุณภาพ
๕.๒ วิธีการสอน ระยะที่ ๑ ทดสอบก่อนเรียนในรายวิชา แนะนำเค้าโครงการบรรยาย บรรยายรายละเอียดในเนื้อหาวิชา จัดกลุ่มอภิปรายหน้า ระยะที่ ๒ แนะนำให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ให้ศึกษาค้นคว้าและทำรายงานส่ง ทดสอบหลังบรรยายไปแล้ว
๕.๓ วิธีการประเมินผล - จิตพิสัย (ความตั้งใจ ร่วมมือ มารยาท มนุษยสัมพันธ์ ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ) ร้อยละ ๑๐ - พุทธิพิสัย (ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ เอกสาร รายงาน สอบกลางภาค) ร้อยละ ๒๐ - ทักษะพิสัย (ความพร้อม ความเชี่ยวชาญในการนำเสนอหรือแสดงออกในวิชาการ) ร้อยละ ๑๐ สอบปลายภาค ร้อยละ ๖๐ รวมร้อยละ ๑๐๐

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	แนะนำรายละเอียดวิชา การวัดผลกิจกรรมการเรียนการสอน	๒	- อธิบายกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนและการวัดผลประเมินผล	
๒	บทที่ ๑ สมัญญาภิธาน ๑. อักขระที่ใช้ในภาษาบาลี ๔๑ ตัว ๒. สระ ๘ ตัว ๓. พยัญชนะ ๓๓ ตัว	๒	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัดท้ายบท	
๓	๔. ฐาน ๖ ๕. จำแนกอักขระ ๔๑ ตัว โดยฐาน ๖ ๖. กรณ ๔	๒	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัดท้ายบท	
๔	๗. จำแนกอักขระ ๔๑ ตัว โดยกรณ ๔ ๘. เสียงอักขระ	๒	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัดท้ายบท	
๕	๙. พยัญชนะสังโยค	๒	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัดท้ายบท	
๖	๑๐. เสียงของพยัญชนะบางตัว	๒	-- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัดท้ายบท	
๗	บทที่ ๒ สนธิ ๑. ประเภท และลักษณะสนธิ - วิธีต่อศัพท์ที่มีวิภัตกับศัพท์ที่มีวิภัต - วิธีต่อในบทสมาส ๒. สนธิกริโยปกรณ - หลักการต่อสนธิกริโยปกรณ ๓. วิธีการต่อสระสนธิ - โลปสระสนธิ - อาเทศสระสนธิ	๒	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัดท้ายบท	
๘	สอบกลางภาค	๒		
๙	- อาคมสระสนธิ - วิจารณ์สระสนธิ - ปกติสระสนธิ	๒	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัดท้ายบท	

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑๐	- ทิวสระสนธิ - รัสสระสนธิ	๒	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัดท้ายบท	
๑๑	๔. วิธีการต่อพยัญชนะสนธิ - โลปพยัญชนะสนธิ - อาเทสพยัญชนะสนธิ	๒	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัดท้ายบท	
๑๒	- อาคมพยัญชนะสนธิ	๒	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัดท้ายบท	
๑๓	- ปกติพยัญชนะสนธิ - สลัญญพยัญชนะสนธิ	๒	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัดท้ายบท	
๑๔	๕. วิธีการต่อนิคคหิตสนธิ - โลปนนิคคหิตสนธิ - อาเทสนนิคคหิตสนธิ	๒	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัดท้ายบท	
๑๕	- อาคมนิคคหิตสนธิ - ปกตินิคคหิตสนธิ	๒	- บรรยายประกอบสื่อ - บรรยายสรุป - ทำแบบฝึกหัดท้ายบท	
๑๖	สอบปลายภาค	๒		

๒ แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
๑	๑.๑,๑.๖, ๑.๗,๒.๑, ๒.๔-๒.๖, ๓.๒	สอบกลางภาค สอบปลายภาค	๘ ๑๖	๒๐ % ๖๐ %
๒	๑.๑, ๑.๖, ๑.๗, ๒.๑, ๒.๔-๒.๖, ๓.๒, ๔.๑-๔.๖,๓.๔.	วิเคราะห์ ศี กษา คั่นคว่า การนำเสนอรายงาน การทำงานกลุ่มและผลงาน การอ่านและสรุปบทความ การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %
๓	๑.๑-๑.๗, ๓.๑	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	๑๐ %

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส,. **บาลีไวยากรณ์ เล่ม ๑ สมัญญาภิธานและสนธิ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

พระมหานายม อุตตโม,. **คู่มือการศึกษาบาลีไวยากรณ์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๘.

พระมหาศกรินทร์ ศคพิณทุร์รักษ์, **หลักควมจำบาลีไวยากรณ์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญ, ๒๕๒๕.

พระอมราภิรักษ์ชิต,. **อธิบายบาลีไวยากรณ์ สมัญญาภิธานและสนธิ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

ภาษาไทย

นาวาเอกหยด ขจรยศ,. **บาลีปริทัศน์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, ๒๕๙๔.

บุญมี พิมพ์โพธิ์. **หลักบาลีไวยากรณ์เบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ส.ธรรมภักดี, ๒๕๒๘.

พระมหาจรัส ฐิตโชติ,. **คู่มือบาลีไวยากรณ์**. พิมพ์ครั้งที่ ๖, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศิวพร, ๒๕๒๗.

พระมหาจำลอง ฐิริปัญญา (สารพัตนิก),. **แบบเรียนภาษาบาลี ภาคพิเศษ เล่ม ๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์, ๒๕๒๓.

พระมหาจำลอง ฐิริปัญญา (สารพัตนิก),. **แบบเรียนภาษาบาลี ภาคพิเศษ เล่ม ๒**. พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์, ๒๕๒๔.

พระรัตนเวที,. **แนวทางการเรียนการสอนบาลีไวยากรณ์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

พระมหาสมปอง ปมุทิโต,. **บาลีไวยากรณ์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๒.

หลวงเทพดรุณานุศิษฏ์ (ทวี ธรรมธัช). **บาลีไวยากรณ์พิเศษ เล่ม ๑-๘**. พิมพ์ครั้งที่ ๕, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๒๒.

ภาษาอังกฤษ

Geiger, W.. **A Pali Grammar**. London : Pali Text Society, ๑๙๙๔.

Pemiola,V. **Pali Grammar**. London : Pali Text Society, ๑๙๙๗.

Warder, A. K.. **Introduction to Pali**. London : Pali Text Society, ๑๙๗๔.

Barua, D.L.. **Elements of Pali Grammar**. Calcutta : West Bengal Board of Secondary Education, ๑๙๖๘.

Buddhadatta, Thera. **The New Pali Course Part I**. Colombo : The Colombo Apothecaries Co., Ltd. ๑๙๔๙.

Buddhadatta, Thera. **The New Pali Course Part II**. Colombo : The Colombo Apothecaries Co., Ltd., ๑๙๗๔.

๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

รศ.ดร. สุภาพรรณ ณ บางช้าง, **ไวยากรณ์บาลี**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, ๒๕๓๔.

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

<p>๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนิสิต ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนิสิต ได้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none">- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา- ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนิสิต
<p>๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none">- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน- ผลการสอบ
<p>๓. การปรับปรุงการสอน หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none">- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน
<p>๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จากการสอบถามนิสิต หรือการ สุ่มตรวจผลงานของนิสิต รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none">- การให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบ ข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

ชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา/อาจารย์ผู้บรรยาย

ลงชื่อ _____ วันที่รายงาน _____

ชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ลงชื่อ _____ วันที่รับรายงาน _____